

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Cijena u prodaji 1 K.

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 52.—
Polugodišnja „ 26.—
Četvrtgodišnja „ 13.—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

Цена у продаји 1 К.

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата К 52
Полугодишња „ 26
Четвртгодишња „ 13
За иновемство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Vampiri u Zagrebu.

Kod zagrebačkog poštanskog ravnateljstva vode se neprestano istrage radi poznatog »štrafka« od 18. prosinca. »Istražni sudac«, gospodin Pavao Hadzsy, sa svojim pomoćnikom Vuchetichem neprestano ispituje i preslušava. Način, kojim se rukovodi ta straga, koliko je neozbiljan, toliko je i oduran. Od pojedinih organa hoće se silom iznuditi dokazi o krivnji pojednaca, a sve u svrhu, da se konačno uglave »kaznjivi« čini, po kojima bi se mogle opravdati dosadanje persekucije javnih namještenika.

Osim toga namještenici zagrebačke pošte, ravnateljstva i područnih ureda, imaju svoju organizaciju, čiji su članovi za čitavo vrijeme pokreta javnih namještenika pokazali uprave divnu solidarnost.

Ta solidarnost očituje se osobito sada, odkako su nekoi poštanski činovnici, članovi odbora raspuštenog »Saveza javnih namještenika«, zatvoreni. Organizacija njihova traži od vlade, da se njihovi zatvoreni drugovi puste na slobodu, a u koliko su krivi, da se stave pred redoviti kazneni postupak.

Nije tomu davno, kako je i gosp. generalni ravnatelj tražio kroz svoje trabante svjedodžbu političkog poštenja baš od te organizacije u času, kada su zagrebačke i beogradske novine upirale prstom u njegovu prošlost. Svjedodžba nije odglasovana, a gospodin generalni ravnatelj ne može to zaboraviti. Njemu napokon ni neće u glavu, što u jednoj te istoj

organizaciji, sjede zastupani oni najviši i oni najniži poštanski namještenici.

Ovi svi ljudi postadoše preko noći takorekuć drugovi i družice. Novo doba stvorila je od robova slobodne ljude, a ta sloboda ne trpi biča ni zobi; ona traži za svakog pojedinca jednakost pred pravom i zakonom. Na temelju toga prava i zakona tražili su ti ljudi poboljšicu svog jadnog materialnog stanja.

U isti čas, kada im se je došlo bar donekle u susret, bivaju bacani u tamnice i pod istrage.

Gospodin generalni ravnatelj ministarstva pošta i telegrafa namjerava rastepsti organizaciju i solidarnost poštanskih namještenika, jer znači ova jednu kompaktnu cjelinu, jednu snažnu silu, o kojoj se vodi računa. Ovaj gospodin iz stare mađjaronske škole misli, da je i u današnje doba geslo »divide et impera« ne samo moguće, već i nužno. U duhu toga gesla unaša u redove pb. organa zabunu, metež, nezadovoljstvo i razdor. Jurnuo je Meixnera sa stolice ravnatelja, a njegova zamjenika, također maknuo. Odredio je suspenzije i premještenja nekoih činovnika, a istragama navješćuje daljnje kazne i progone.

A tko je u istinu taj generalni ravnatelj ministarstva pošta? To je jedan stari gospodin, koji je službovao u poštanskoj struci preko četrdeset godina. Kao podravnatelj i ravnatelj zagrebačkog poštanskog ravnateljstva uživao je veliko povjerenje kod mađjarskog ministarstva tro-

vine i kod vlastodržaca na Markovom trgu.

On je otvarao širom vrata mađjarizaciji pošta u Hrvatskoj, o čemu svjedoče tolike službene isprave kao i mnogi novinski članci, koji su napadali njegov mađjarizatorni rad. Njemu se ima zahvaliti, što su toliki mađjarski poštanski činovnici importirani bili iz Mađjarske u poštanske urede Hrvatske i Slavonije.

Svjedočanstvom samih činovnika može se dokazati, da je za vrijeme izbora, nagovarao i silio potčinjene organe, da glasuju za vladine kandidate i kao vladin korteš putovao okolo na službenu kortsaciju. Za vrijeme rata proveo je organizaciju tolikih bojnih pošta, a njegove povjerljive prezidijalne okružnice, kojima je potčinjene organe upućivao i pozivao na strogo vršenje dužnosti prema domovini i »prejasnoj dinastiji«, najbolje karakterizuju protunarodni rad ovog sada za čudo protežiranog starog Mađjarona. Bilo bi svakako zanimivo istražiti i pregledati arhiv prezidijalnih tajnih spisa zagrebačkog poštanskog ravnateljstva.

Pred konac rata umirovljen je bolesti radi, a za prevrata predložen od jednog uplivnog političara vlade Narodnog vijeća za generalnog ravnatelja. Dotični političar upirao je prstom na njegovu stručnu spremu i sposobnost, mimoilazeći prigovore tolikih ljudi, koji su u Narodnom vijeću upozoravali na njegovo djelovanje u eri mađjarizacije Hrvatske.

Kao generalni ravnatelj proveo je ustrojstvo ministarstva pošta u Beogradu.

Fran Rojec (Ljubljana):

Naprej.

Naprej!
Ne gledajmo nazaj!
Vse, kar je bilo kdaj,
minilo je za vekomaj.
Odslej
bodočnost naj bo naša,
če tudi nam prinaša
sedaj
le razočaranj novih strup
in vsak dan bolj gorjup
potiska nas v obup!
A mi
naprej skoz mrak in temo
za svojim ciljem gremo.
Nazaj
spet v suženstvo ljudi,
ki naše zemlje in krvi

so lačni in željni,
živi
se nočemo vrniti,
ne zemlje jim pustiti...
Naprej
če tudi nam korak
utrujen je že in težak
ter pičel in grenak
naš kruh,
za ciljem svojim gremo,
ki ga pred sabo zremo...
Naš duh
v njem sluti lepši, boljši čas,
ki bede reši nas
in zjasni nam obraz:
a brat
poplača našo vero
v rešitev z bratsko merec
takrat.
Premislimo, kako

strašno pa vsi voljno
trpeli smo za vero to,
dokler
nas tujci so gonili,
lovili in davili
kot zver!
Za temo se žari,
več daleč odrešenje ni;
še zadnje težke dni,
ki jih
preizkušnja nam nalaga,
tako naj vsak premaga
in zlih
duhov se čuva naj!
Ti, Srb, pa roko nam podaj
kot brat, in sreče raj
potem
v svobodne naše dvore
prismeje se čez gore
nam vsem!

U ministarstvo povukao je skoro sve same svoje pouzdanike i rođjake. Većinom manje sposobne ljude, slabe ili nikakove sprema. One iste, koji su kao i on vjerno služile mađjarskoj državnoj ideji.

Nekoje zagrebačke i beogradske novine graknule su na tu čudnu smjesu u prošlosti politički kompromitiranih ljudi. Srbijanski i hrvatski poštanski činovnici bijahu osupnuti i ogorčeni, što se u ministarstvu uvukli razni Deszö, Horvathi, Trautneri et consortes.

To ogorčenje povećalo se je time, što je gosp. generalni ravnatelj ishodio sebi i ovima ljudima izvanredna promaknuća i imenovanja. Mnogi stariji i sposobniji činovnici sa višom kvalifikacijom ostali su zapostavljeni i preterirani po ovakovim ljudima. Nezaovoljstvo je i sada općenito, a gospodin ministar pošta pokriva svojom auktoritetom sva nedjela svoga zamjenika, koji je u istinu ministar de fakto, dok je gosp. dr. Lukinić ministar de jure. Prvi vlada, drugi sankcionira.

Gospodin Hadzsy vodi dakle istragu protiv pojedinim organima zagrebačke pošte. U čitavoj ovoj stvari očituje se i njegov lični interes. On ima zeta imenom dr. Deszö Horvátha. To je onaj isti, koji je za vrijeme Mađjarije, kao tajnik zagrebačke poštanske direkcije, kričao svojim kolegama: »Govori glasno mađjarski, da te se čuje!« — Za vrijeme prevrata odmaglio je u Budimpeštu, a kad mu je tast dospio u ministarstvo pošta u Jugoslaviji, našao se i on tamo. Imenovaše ga višim ministarskim činovnikom, a sada ga eno u Velikom Bečkereku na stolici poštanskog ravnatelja! Ali to još nije dosta. On ima u Zagrebu kuću, tasbinu, kumove i znanca, a Zagreb je Zagreb.

Gospodin tast će svakako jednom doći u trajno stanje mira. Kuda bolje i ljepše nego da zet postane ravnateljem pošta u Zagrebu.

Da se provede to, treba u redove činovnika posijati razdor, jer u mutnom se lakše lovi.

Nepoćudne činovnike ispremještati na sve strane, a Šipuš će se ipak zadovoljiti sa kojom drugom ravnateljskom stolicom.

Ovako misli gospodin Hadzsy.

Ali drugi ljudi misle drugčije. Ovi opet vele, da je svaka sila za vremena. Ovi progoni morati će ipak jednom biti podvrženi reviziji i kontroli. Doći će doba obračuna, bilo to danas ili sutra. Quousque tandem, Catilina?

Demokrati in — podvorniki.

Minister Pateček je dal sestaviti načrt nove službene pragmatike, ki naj bi »zadovoljila« vse javne uslužbence ter jim izenačila plače. Načrt sam je bil sicer pravo skrupucalo, ki pa je obsegalo vendarle znatno materialno izboljšanje vsem javnim nameščencem. Zato so ti sklenili sprejeti vsaj to dobroto ter čakati — saj je čakanje najboljša lastnost pridnega uradnika! — na konstituanto, da mu prinese tudi drugih pravic.

Pa glej, kakor naročene so se pojavile kar čez noč »tehniške težkoče«, ki niso dopustile, da bi se ta ministrski načrt spremenil v meso in kri. Trebalo je da se vse javno nameščentstvo, od dvornega svetnika do zadnjega podvornika mobilizuje, da odstrani te tako težke tehnične zapreke ter prisili ministra, da izvede to, kar je ministrski svet v ponovnih sejah že sklenil. Enodušno so dne 18. in 19. dec.

1919 dvorni svetniki vse doli do priprostega podvornika v znak solidarnosti in prave demokracije zapustili svoja uradna mesta ter se osmellili protestirati cele tri ure proti onim činiteljem, ki si domišljujejo, da smejo lastne predloge umikati, lastne obete preklicevati in da morejo ukazovati tudi — praznim želodcem. In uspeh je bil tu!

Tehnične zapreke so padle in kruleči želodec jugoslovanskih svetnikov in — podvornikov je začasno dobil obečano uteho. Človek bi mislil, da bodo sedaj vsi vlastodržci mirovali ter Boga zahvalili, da je vse tako lepo in v redu prešlo, da se ni kalil javni red, niti da je trpela javna služba ali celo državni ugled.

Toda medtem, ko so Palečeka kot ministra mučile tehniške zapreke v reševanju uradniških plač, izumil je njegov naslednik na banski stolici, da so javni nameščenci pravi veleizdajalci, ki so v zvezi z vsemi hudiči. Treba torej organizacije očrnuti, vse organizacije kompromitirati in zvoniti plat zvona. Namišljeno in storjeno. Poiskali so vsa sredstva, da se lastni uslužbenci očrniijo pred svetom ter se jih Evropi pokaže v najsvetlejši luči.

Cesar ni storila še nobena vlada, da bi namreč nahujskala javno mnenje proti lastnim uradnikom, to posebno zaslugo si je pridržala naša nad vse demokratična vlada po volji same sebe. Cesar se vsak dober Jugoslovan mora sramovati, to so storila vladna glasila.

»Riječ Srbov, Hrvatov in Slovencev« je napovedala boj Hrvatom in Slovencev, ker Srbi pri Savezu javnih nameščencev itak ne pridejo v poštev iz razloga, ker je bilo zanje tudi brez Saveza dobro poskrbljeno. Kdor je sam sit, ne more umeti, kaj se pravi biti lačen. Da je pravicoljubna »Riječ« iz vsake mušice napravila konja in iz muhe slona, to lahko vsakdo razume, ki pozna užaljenost brezobzirnega vladodržca, ako se mu očita — krivica.

Da se je v poštenu »Riječi« oglasil tudi neki izrodek javnih nameščencev ter na svoje kolege jel vlivati golidne svojih izmišljenih psokv, tudi temu se ni čuditi, ker je navadno med čredo zdravih ovac tudi kaka garjeva. Prislovica trdi, da se nekateri živalice kaj rade valjajo v prahu in blatu, da se jim le — pri tem dobro godi.

Vladajoče oblastvo je kaj rado pograbilo te »eklatantne« dokaze ter razpustilo neubogljivo in subverzivno društvo javnih nameščencev na podlagi nekega avstrijskega reakcionarnega parafrasa. To je znamenje, da se žalibog tudi pri nas uveljavljajo že v prvih mesecih naše mlade svobode starodavne švabske navade, ki so izpodnesle nekdanj mogočno avstrijsko zgradbo.

Iz srca bi želeli, da naše demokratske vladalce vendar enkrat sreča pamet, da bi v svoji slepoti ne dirjali tako daleč, kakor so začeli njih avstrijski kolegi, kajti res škoda bi bilo za našo Jugoslavijo, da vse njeno cvetje pomori taka švabska slana.

Volitve se bližajo, in prepričani smo, da pri volitvah prevlada zdrava pamet troedinega naroda! Želimo, da naš narod temeljito pomeđe vse lažidemokrate z jugoslovansko trobojnico na prsih, a s pikelhaubo na glavi in v glavi.

Ali skoraj bi pozabili na skromne — podvornike. Pod prejšnjim režimom smo te vrste nameščencev imenovali »sluge«, dočim jih sedaj zovemo »podvornike«.

Ti reveži so res padli z dežja pod kap. Poprej so se namreč nazivali sluge, a bili so v resnici podvorniki, kajti niti oholi Nemeč jih ni smatral za posebno nizko tolpo ter jim je po nekolikih letih uspešnega in zvestega službov, smatral in postavljajal za poduradnike in celo za uradnike. Zgodilo se je večkrat, da je beseda kakega »sluge« zalegla mnogo pri svojem gospodarju-uradniku. Tudi ni bilo nečastno, ako sta uradnik in tak »sluga« prijazno občevala med seboj. Govorimo o minolih časih, ko se je po nežnih žilicah švabskega gospodarja pretakala plemenita plava kri.

Morala je nastopiti demokratska vlada v našem kraljestvu, čije eksponent hrvatski ban dr. Tomljenović je svetu pokazal, kako nedostojno je pač, da je državni uradnik v enem in istem stanovskem društvu kakor — horrible dictu — njegov podvornik!

Če že vsi argumenti nič ne zaležejo in dokažejo, da so vsi jugoslovanski javni uslužbenci — razen onih, ki pišejo v »Riječ« — pravi pravcati veleizdajalci, mora gornji argument menda vendar sodu izbiti dno.

Zato predlagamo naj se ustanove posebne organizacije kakor sledi: 1. Banska organizacija. 2. ministrska. 3. načelniška. 4. podnačelniška. 5. dvornosvetniška. 6. nadsvetniška itd. itd. Vsaka posebej naj se ogradi s kitajskim zidom in pred vrata naj se postavi čuvaj, da ne zaide vanjo kak nepoklican član iz morebiti druge kategorije!

To bo gotovo najboljši dokaz, da živimo v res — demokratski državi!

Maskirani pokreti.*

Pod ovim naslovom donesla je »Riječ« u broju 307. od 27. prosinca o. g. uvodnik, u kojemu kritikuje nedavnu manifestaciju javnog činovništva obarajuć se na »subverzivne tendencije« nekih vodja činovničkog pokreta. Izmedju ostaloga tvrdi demokratsko glasilo, da je ta manifestacija bila jedan običan štrajk činovnika, a taj štrajk da je skrivao u sebi jednu političku tendenciju, koja je pod svu cijenu tražila i trebala »demonstraciju nezadovoljstva v našoj državi.« Nadalje da su gg. Dr. Benković i sudbeni vijećnik Stožir nukali činovništvu na kriminal, a čitav pokret javnih namještenika da pada u isto vrijeme, kad Ivica Frank i Dr. Šušteršič putuju u Italiju, da traže saveznike protiv svojega naroda, a za restauraciju Habsburga. Prijatelji i pristaše toga Franka da su bacili oko na činovništvo, a taj činovnički »štrajk« da je uspjeh za pokvarene elemente, kojima je uspjelo zajašiti »dobarotne i naivne naše ljude«, to jest činovnike. Miješajući u taj pokret javnih namještenika Ivicu Franka, Dra. Šušteršića, Aleksu Horvata, Josipa Franka, Belu Kuna, Habsburge, boljševike i rovaru protiv države zaključuje »Riječ« svoj uvodnik ovim riječima:

»Komediji treba već jednom učiniti kraj. Maskirani pokret skinuo je masku. Igranje skrivača dozrelo je. Država je tu, pač ju treba u istinu sada srediti radikalnim čišćenjem na svim linijama.« Ovako »Riječ«.

* Ovaj članak donesla je zagr. »Tribuna«, broj 36, iz pera g. Ante Stillinovića, tajnika bivše vlade Narodnog Vijeća, sada poštanskog činovnika, koji je suspendiran od službe i plače.

Mi pako javni namještenici mislimo i radimo skroz drugčije, nego li to tvrdi poštovano demokratsko glasilo.

Manijestacija javnih namještenika od 18. prosinca o. g. nije bila jedan obični štrajk, nego momentani kratki istup solidarnosti državnih gladaša, kojima je bijeda i nevolja zasjele u krv i mozak. A da to nije bio štrajk, dokazuje i činjenica, da su tu manifestaciju dozvolili i sami nekoji nosioci državne vlasti. Među ovima i gospodin ban Dr. Tomislav Tomljenović onim časom, kada je predstavnicima javnog namještenništva uručio poznato pismo s uputom, da ga prigodom te manifestacije na javnoj skupštini, koju je i redarstvena oblast dozvolila, javnom činovništvu pročita. Doslijedno tomu: eventualnu odgovornost za taj »štrajk« nose u prvom redu oni, koji su ga dozvolili i odobrili.

Tvrdnja »Riječi«, da je taj »štrajk« skrivao u sebi jednu »političku tendenciju« takodjer ne stoji. Izjave govornika koji na toj manifestaciji toli i na prijašnjim skupštinama glasile su onamo, da naš pokret nosi u sebi karakter staleške borbe, koja se vodi u svrhu poboljšavanja prekarog našeg materijalnog položaja. Da je to tako, svjedoči i činjenica, da su u odboru zastupani pristale raznih političkih stranaka.

Tvrdnji »Riječi«, da su Dr. Benković i sudbeni vijećnik Stožir nukali činovništvo na kriminal, protuslovi baš po ovime optovanoputa istaknuto načelo, da je poštenje i moral glavna osnovka čitavog našeg pokreta.

Tvrditi pako, da se pokret javnih namještenika pokriva sa tendencijama raznih Franka i Šušterčića, znači bezumno haranguiranje proti tim gladnim ljudima, koji su usljed nemarnosti i nebrige nekih vlastodržaca stjerani na ulicu, da tamo vane za pomoć proti gladi, golotinji i bosotinji, koja je pritiska njih i njihove porodice.

Još veća je bezumnost prijetnja sa radikalnim čišćenjem na svim linijama u času, kada se naša država baš usljed kojekakvih radikalnih mjera nalazi u takovom kaosu, iz kojega će ju pošten i savjesni rad tih javnih namještenika najviše izvlačiti. Ogromna većina naših činovnikov sudjelovala je kod stvaranja naše države ova država nama je svima nada sve draga i sveta. Ovo bi morali imati na umu oni koji unašaju u redove činovnika zabunu i razdor s tim tendencijama, da izbiju svoj stranački kapital. U svakom slučaju činovništvo će čuvati i štiti svoju organizaciju, a takovim tendencijama suprotstaviti će svoju potpunu solidarnost i ljubav prema svomu narodu.

Dr. Derado (Split):

Interes države — vrhovni zakon.

Činovnički istup od 18. decembra bio je neposredni povod mjerama, koja je u Zagrebu i Dubrovniku poduzela državna vlast.

Najskorija budućnost pokazat će, da li su te mjere bile osnovane, nužne i shodne, te da li je bilo uputno, da budu popraćene oštrim pisanjem jednog dijela štampe, što je opet u drugom dijelu izazvalo iaku kritiku proti poduzetim mjerama.

Jednu i drugo pisanje škodi ugledu koji činovništva, toli državne vlasti.

Ozbiljnost momenta zahtjeva, da se nepristrana štampa, ako iskreno želi, da se spor ne zaoštava, uzdigne nad stranačke vidike, te što moguće više doprinese umiranju uzrujanosti, pri kojoj lahko da se počini, bilo odozgor bilo odozdol, i kakvo ne poželjno prenačenje, koje može da dovede i do ozbiljnih, da ne rečem i do kobnih, posljedica.

Interes države nek bude vrhovni zakon!

Jedino radi tog interesa neću se upustiti u potanju ocjenu svega onoga, što se događa od 18. decembra, tim više, što se naviještaju »dokazi i otkrića, koja će sve iznenaditi.« S toga ću se ograničiti na par zasada općenite naravi.

U ime činovništva Dalmacije mislim, da se mogu potpuno pridružiti umjесnom zahtjevu slovenske činovničke organizacije, da se proti osumjenim činovnicima — dodajem u Zagrebu i u Dubrovniku — strogo po zakonu postupi i nas radi nužnog ravnjanja obavijesti. Ako su krivi, nek ih se kazni: ako su nevini, nek im se pruži zadovoljština radi neosnovanih obijeda!

Interes države zahtjeva, da se pri provodjanju nenadnih mjera drži pred očima one okolnosti, koje sam istaknuo. Osobito ističem moralnu svrhu organizacija i nadstranački princip, jer ovaj ne smije da bude povrijeđen ni sa strane činovnika, ni sa strane državnika ili upravnika.

Činovnički se redovi ne smiju cijepati. Korov strančarstva ne smije se uvlačiti. Duh kolegijalnosti i solidarnosti ne smije se uništavati.

Ni državnici odnosno upravnici, ni činovnici ne smiju dozvoliti, da se korupcija širi dalje, no će ujedinjenim silama da joj stanu na put. Tu ćemo odobriti i najenergičnija mjera.

Ne smije se dozvoliti ni da pojedini, igrajuć ulogu nekih nadpatriota, a nekolegijalnim i štreberskim isticanjem, krče sebi put na viša državna mjesta. Nemoralno je i nepošteno penjati se preko ledja svojih drugova!

U opće činovništvo neće dozvoliti zloporaba bilo koje vrsti.

Rat je zlokobno djelovao na cijelo čovječanstvo. U jednom dijelu činovništva, kao ratna baština, zadrijemala je svijest dužnosti, koja je glavni pokretač rada, prosvjete i napretka.

Na nami je, na organizacijam, da uspješno pripomognemo probudjenju te svijesti.

Činovniku, koji ne vrši dužnosti prema svojoj državi, kad mu je ona u najvećim granicama mogućnosti došla u susret, ne smije da bude mjesta u našim redovima. Da ćemo oko toga živo uznastojati, obetali smo najsvečanije ministru predsjedniku g. Ljubi Davidoviću.

Nepovjerenje, koje se sada širi proti postojećim organizacijam, izbilo je i prigodom zadnjega boravka činovničkih izaslanika u Beogradu, pa je i tada palo predloga strogih mjera proti nama. Bližim doticajem prevladala je spoznaja, da je činovništvo u cijeloj nam državi i patriotsko i požrtvovno, te da nema nikakvih subversivnih namjera, no da je duboko prožeto idejom državnog i narodnog jedinstva i čvrstom voljom, da uloži sve sile pri izgradnji države i sredjenju prilika.

»Mislio sam,« — završio je s nama očulji razgovor 5. decembra min. predsjednik g. Ljuba Davidović, — »da ćemo se nalaziti na dvijema frontama: vi s jedne, a ja s druge strane, dočim vidim, da se

mi potpuno slažemo i da ćemo svojski i zajednički raditi oko uređenja naših prilika.«

Interes države vrhovni je zakon, pa će pronicava uvidjavnost našeg premiera, mora da zavlada kod svih odlučujućih faktora još prije, no se čestiti, sposobni i marni razočaraju i povuku.

Prügelpatent god. 1920.

Bivši SJN u Hrvatskoj i Slavoniji postavio je sebi dvojaku sadaću: materijalno i moralno podizanje činovnika. Nije htio samo, da pomogne svoje članove, već je i moralno visokim i materijalno obezbijedjenim činovništvom htio, da stvori čvrst i valjan stup našoj mladoj lijepoj državi. Na jednoj od prvih svojih skupština tražilo se odlučno, a to je osobito apostrofirao predsjednik dr. Benković, da se objelodane listine konfidencata za vrijeme rata, da i mi možemo po njima očistiti svoje redove — u koliko bi bili natrunjeni. (Listine do danas nijesu objelodanjene protiv volje SJN!)

Ostvarenjem činovničke pragmatike nastojalo se dati činovniku oslon, da može ponosan i bez straha zastupati svagdje svoje uvjerenje i slijediti svoju savjest, a ne da bude tek marioneta hira i voljica pretpostavljenih i uplivnih stranačkih pristasa vlade.

Imao je na umu osnivanje činovničkih čitaonica s bibliotekama, da tako omogućiti činovnicima opsežniju i valjaniju duševnu hranu, no što je može imati nabavljajući sam iz svog žepa knjige, časopise, novine i dr.

Dobra materijalna opskrba stvara samosvjesnog i neovisnog čovjeka, pa je zato SJN radio oko toga u više smjerova:

1. Osnovao »Kooperativ konzumenata javnih namještenika«, koji ima, da dađe svojim članovima robu uz izvorne cijene, prištedio im tako lihvarsku dobit čitavog lanca prekupaca.

2. Odlučio je organizirati iz činovničkih redova valjan i pouzdan aparat za suzbijanje sadašnjih lihvarskih cijena u trgovini i obrtu, prekupačke trgovine i dr.

3. Imao nakanu urediti obrtničke radionice, koje bi izradivale obuću, odijelo, pokućstvo itd za činovnike, da na taj način uštedi članovima pretjerani višak obrtničkih cijena.

4. Bavio se pitanjem gradnje činovničkih stanova, zamišljene na širokom zadružnom temelju, koji bi omogućio članovima zdrave stanove — uz umjerene cijene — koji bi eventualno nizom godina prelazili u njihovo privatno vlasništvo.

5. Htio osnovati centralne činovničke kuhinje, koje bi i opet omogućivale jeftiniju prehranu uz prištednju truda kućanicama. Kućanice bi se usljed toga mogle baviti više odgojem djece, a prištedilo bi se i na služinčadi.

Realizacija svih ovih lijepih i plemenitih zamisli spriječio je i odgodio na neizvjesno vrijeme austrijski Prügelpatent iz god. 1852., kojim je raspušten SJN: Komu na čast? Komu na kvar? Nas Jugoslovene je danas stid za — takave demokrate!

Vse domaće jugoslovanske tvrdke prosimo, da takoj inserirajo v Našem Glasu!

Marul (Split):

Boljševici.

Milokryne devce, golubice befe,
molim, da se ne bi od sablazni smeje,
jer iznositi moram sve tipove kalne,
a, na oko, drljati reči nemoralne!^{*)}
No, moje su teme grozno nezahvalne,
jer su moje zveri banalne, trivialne...!

Znate li, da Spartanci, kad su decu svoju
sačuvati hteli čestitom uzgoju,
pijane bi lole, gole, gnusne, ružne,
iznosili deci pred oči nedužne?
Deci bi se na njih zgadilo užasno,
pa bi na pijanstvo zamrzila strašno!
Bežala su zlo i greh i grešiteljja,
al bežala nisu svojih roditelja,
već im harno ljupko celivala ruke
rad njihove skrbi, svjeta i pouke...

Marul to ne pita!... Svoje učitelje^{*)}
vi spoznate davno kao mučitelje,
vi ste znali — šmrkavci na školskoj
klupi —

da smo mi nezalci, neskladni i glupi...!
Al vi znate, moji žurnalisti mladi,
da nam narod tište mnogi ljuti jadi,
pa na ljutu ranu mećem ljutu travu,
a za književničku ja ne marim slavu.
Sad me, evo, „Rataš“, gadljiva figura,
opet vama, momci, u nemilost tura!
Sveto vam je moje i visoko zvanje,
neshvatljive za vas boli i stradanje!
Oj janjadi moja, ja vas molim milo,
Evo, čujte, što je i kako je bilo:

Gojni Rataš sedi do svog komtoara,
u ruci mu puši debela cigara;
u predsoblju sede blede činovnici,
kašljucavi, suhi, nemi radnici...
Uz Rataša plavka, prpošna i lena —
ljudi smešno šapću: možda mu je žena!
sočna gospa sedi: pūt joj mlado maslo,
oko bi se na njoj od miline paslo!

Žmirka klepni rataš u plamne joj oči,
svaki tren bi gadov iz kože da skoči!
Trbuh mu se salav kruži u obline,
s trbuhom se takme masne obrazine...
Ručak beše žestok: znoj i dahat stenje,
ratašu se krvca sve do glave penje;
puše, muca, mljaska i nozdrve širi
i prostačku pohot zverski usplahiri.

Kad najednom neko pokuca na vrata,
„Napred!“ — srdit viknu sin kaljužnog
rata.

U komptoar stupe činovnici jadni,
deputac'jo vodi doktor Vlajko gladni;
Drhtavim je glasom doktor zborit stao,
gotovo što nije on na zemlju pao:
„Ne možemo više živeti od glada,
puni smo kubure, puni vajna jada!
Ded povisi, gazdo, barem malo plate,
dečica ne mogu više glad da pate!...“

^{*)} Pred dva meseca izišla je Marulova
„Pesma o Getu“ protiv socijalnoj nepravdi, koja
se, među ostalim društvenim porocima, osobito
isposljuje u javnim bludil'ovima. Skandal'ovalo
se je samo splitsko „Nova Doba“, nazivljući
pesmu: „miomirisnim cvećem iz bašte jednoga
stihotvorca. Nemoguće nam je zbog velikatnosti
iznijeti stihove, koji opisuju Pretorijansku ulicu
i život u njoj. Sadržaj joj je tako prost... itd.“

^{*)} Marul je bio negda profesorom nekim
novinarskim zelenišima, koji se danas po naputku
neke privilegovane splitske koterije izraziše na-
knadno o Marulovim pesmama.

... Bezobrazna sekto, učeni magarci,
sve багаža hola, sveučilištarci!
Knjige, rad i skromnost, to će narod mili
uzdić u visine proti tuđoj sili!...
Bezobrazna sekto, gadni buntovnici!
Vladi ću vas tužit! Svi ste boljševici!“

**Javni uslužbenci za
svojega šefa.**

Od nekadaj se je odlikovalo ljublan-
sko magistratno uslužbenstvo po izredni
složnosti in kolegijalnosti. A tuđi raz-
merje med uslužbenci in županom je že
desetletja tako, da je lahko vzor vsefu
drugim javnim korporacijam.

Ljubljansko magistratno uslužben-
stvo, ki je seveda tudi po vseh svojih pe-
terih društvi včlanjeno v centralnem
društvu javnih nameščencev v Ljubljani
ter ima delegate v centralnem odboru, je
dne 30. jan. t. l. iznova dokazalo, da je
značajno, moško in hvaležno. Na odurne
napade, ki si jih špogajo neki anonimni
zaplotniki na župana dr. Iv. Tavčarja, je
Zveza društev mag. uslužbenecv sklicala
izredni občni zbor. Velika mestna dvo-
rana je bila nabito polna uradnic, uradni-
kov, pomožnih uradnikov, slug in tehnič-
nih nastavljenecv. Predsednik, mag. svet-
nik Fran Govékar, je naglašal, da je
mag. uslužbenstvo enodušno v spoštova-
nju do svojega šefa, ki je kot prvi in naj-
višji mestni uradnik vsekdar kazal ne le
popolno razumevanje interesov in vsch
bolesti mag. uslužbenstva, nego je bilo
vse njegovo vedenje do uradništva na-
ravnost kavalirsko kolegijalno. Župana
dr. Tavčarja spoštujejo mag. uslužbenci
kot značajnega moža, vedno blagega člo-
veka, kristalnočistega uradnika, čudovito
marljivega socijalnega in kulturnega de-
lavca ter prvovrstnega umetnika, ki uživa
velik ugled med slovanskim svetom. Zato
protestirajo, da bi smel kak zakotni pisac
brez imena in zaslug javno trditi, da
dr. Tavčarja noben uradnik ne mara, da
vse uradništvo komaj čaka, da izgine iz
javnosti in da pase na magistratu lenobo.
Magistratni uslužbenci brez razlike poli-
tičnega prepričanja znajo sami odbijati
krivice, ki bi se godile njim, a odbiti mo-
rajo tudi krivice, ki se gode njih šefu, žu-
panu. Poročevalec mag. svetnik Fr. Jan-
čigaj je nato v imenu vseh mag. orga-
nizacij utemeljeval resolucijo, ki se glasi:

Na izrednem občnem zboru Zveze
organizacij magistratnih uslužbenecv dne
30. januarja 1920 zbrani magistratni usluž-
benci konstatiramo in izjavljamo: V zad-
njem času smo opazili z ogorčenjem, da
so se pričeli pojavljati proti našemu go-
spodu županu dr. Ivanu Tavčarju časni-
karski napadi, ki daleč nadkriljujejo na-
vadno časnikarsko polemiko. Ta pole-
mika predstavlja našega župana kot na-
sprotnika uradništva, ga stavlja v enako
vrsto z dr. Šusteršičem, ki je podal tudi
znano izjavo, da uradniki samo žro, in
očita dr. Tavčarju nebrižnost za ljub-
ljansko mesto. Ne dotikajoči se vpraša-
nja, če naj bodo taki napadi plačilo prv-
boritelju Slovencev, čegar vse življenje
obstoji iz iskrene dejanske ljubezni do
slovenskega naroda, in plačilo pisatelju
divnih in večno lepih književnih del, se
čutimo dolžne, z ogorčenjem zavrniti te
očitke in konstatirati, da je bil gospod
župan dr. Ivan Tavčar od prvega dne do
daneš največji prijatelj magistratnih
uslužbenecv. Pod njegovim uradovanjem
uživajo magistratni uslužbenci največjo

svobodo in po njegovi naklonjenosti so
postali deležni finančialnega izboljšanja
v taki meri, kakor ga še daleč ne uživajo
drž. uslužbenci. Izražamo mu radi tega
našo globoko hvaležnost in udanost. Vsa
njegova dobrota in naklonjenost posebno
tekom zadnjih težkih let, ki jih preživlja
tudi ljubljansko mesto, pa dobi toliko
večjo vrednost, ker mi vsi, ki imamo vsak
dan priliko opazovati županovo vztrajno
delo iz neposredne bližine, vidimo, s kako
nadčloveškimi naporu mu je bilo treba na-
ravnost izviti vsako malenkost obstoje-
čim razmeram. Vse njegovo delo, ki je
posvečeno vsem in vsakomur, pa pre-
veva moška iskrenost in blagodejna pre-
vidnost.

Mag. ravnatelj dr. M. Zarnik je
naglašal svoje zadovoljstvo, da je mag.
uslužbenstvo edino v obsojanju gorja-
čarskega tona, ki se pojavlja zopet v na-
šem časopisju na sramoto vsega naroda.
Župan je človek, kakor vsak drugi; a
tega mu ne vzame nihče, da je požrtvo-
valno in nesebično nad 40 let delal na
čast in korist občine, da je ohranil ne-
oskrunjeno svoj značaj in čiste svoje roke.
Uradništvu pa je bil ves čas najblažji šef.
Resolucija je bila nato sprejeta eno-
glasno.

**Činovništvo prema
ostalim staležima.**

Već kao dijete čuo sam: „Tvoj je otac
gladni učitelj!“ Lok sam se onda toga
sramio, danas mi to služi na čast, jer sam
si toga s v i j e s t a n, da i bijedan moram
svojoj državi služiti, pa makar u službi za
svoju državu i umro od gladi. M. Jim, da
je to mnijenje svih mojih drugova. Što nas
sve pomučuje, uvidjet će se iz male upo-
rodbu našeg staleža sa svim ostalim u
našoj državi.

Uzmimo samo ova tri staleža u obzir:
trgovački, seljački i radnički. Jozovimo si
u pamet, koje stanovište zauzima prema
njima upravna vlast i ujedno uporedimo
sebe s njima. Svaki od ova tri staleža ima
slobodu i mogućnost, da svoj rad i svoju
muku s a m taksira i da prema svojim po-
trebama udesi svoj rad. Svaki od njih ima
ono, što treba. Jedino radnički stalež po-
nešto zaostaje. Što više trgovački i se-
ljački stalež ima više nego je imao prije.
Trgovac i seljak odijevaju se isto tako,
kao prije, oni se hrani jednako kao i prije
i što je najgore oni zgrću no-
vac više nego prije, oni ne za-
ostaju ni u čemu i nadmeću se cijenama
svojih produkata. Samo jedno nemaju kao
prije, a to je — porez. Oni još nadeleko
ne plaćaju toliko poreza, koji bi odgovarao
visini njihovih cijena. Ako su životne na-
mirnice poskupile za 20 puta, to bi i pa-
triotička dužnost gospode producenata
bila, da plaćaju 20 puta veći porez nego
u vrijeme mira. A zar oni to plaćaju? Ne,
što više ide im se svakako na ruku, samo
da ih se rastereti. Ta oni dobivaju i zem-
lju badava. A mi činovnici?? Čim se nas
dariva?

Ni kod kojega trgovca, seljaka, koji
na naš trg dolaze, nijesam vidio podera-
nih košulja, odijela, cipela itd., ali sve to
vidim na sebi. Seljakinje su jednako lijepo
odjevene kao u predratno vrijeme. Dame
naših patrioćkih trgovaca nose krasne
cipele, divne moderne toalete, dok naše
supruge okreću i prevrću već po drugi i
treći put svoje stare haljine, samo da
imaju nešto, da na sebe stave, a ne da se

odijevaju, jer se to ne zove odijevanje. Ta mi dobivamo za njih 3 K dnevno. Kazalište je uvijek puno divnog svijeta, a činovnik ga polazi, kad slučajno dobije kartu — badava; u kavanama se šampanjizira kao nigda prije, dok činovnik jedva da si priušti crnu kavu. Djeca su činovnika upravo mučenici svog vremena. Zavidnim okom gledaju djecu bogatina s lijepim odjećama a djecu seljaka, kako se dobro hrane sa svim mogućim poslasticama.

Pa i radnik bolje stoji od nas. Za svaku malu — evo štrajka. Poslodavci popuštavaju, jer će tu povišicu uračunati konzumentima. Jao činovniku danas, koji se ne zna sam brižati! Imam prilike, da gledam, kako se danas nekoji radnici hrane, pa mogu reći, da toga rijetko vidjeh kao dijete na očinskom stolu u ona vremena, kad hrana nije važila toliko, koliko danas.

Ima još jedan stalež, koji i ako od države plaćen, daleko bolje stoji od nas: to je vojnički stalež. Časnici dobivaju u razmjeru prema nama upravo divne plate, a daleko ne rade za državu i narod toliko kao mi, jer pretpostavka, da oni zalažu život za domovinu ne stoji, jer ćemo ga u slučaju založiti svi jednako, a zacijelo mnogi od nas i prije od njih.

Evo, to je, što nas smućuje i zabrinjuje. Ova nejednakost i nepravda je za svakoga činovnika strašna. Svaki od nas vidi ovu strašnu razliku i znade, kad ne bi oni imali previše, mi bi imali dosta. To je ujedno, što svakoga poštenoga državljanina boli, jer vidi, da on ne može svojim radom ni najmanje da koristi narodu, dok upravna vlast ne izjednači ovu nepravdu. Dok se to ne zbude, mislim, da nema nitko prava, da naš pokret drži kao uperen protiv države a nas kao neke veleizdajnike, a najmanje ratni dobitnici trgovci in to besavijesni trgovci, kao što se to meni dogodilo, kad mi je jedan takav veliki patriota predbacivao naš pokret, dok se je baš on ratom dobro obogatio.

Prije nego će, dakle, i državna vlast, naš pokret osuditi, prije nego će nas prekoriti, neka si sve ovo dozove u pamet, neka pogleda oko sebe, da li je sve ovo istina, pa ako imaju državni upravnici iole pravednosti i čuvstva prema potištenome, koji još u svojoj potištenosti radi za svoj narod, razumjet će naš pokret, i oni će kao čovječni sudije i upravnici i po koju oštru tog jadnog staleža prečuti i njemu ruku pružiti.

Jedan, koji želi svome narodu dobro.

Vestnik.

„Naš Glas“ — ustavljen. Dne 29. januarja je prinesel „Slov. Narod“ vest, da je „Naš Glas“ ustavljen, ker ga izdaja je razpušćeni zagrebski „Savez“. Mi v uredništvu in upravništvu smo zvedeli to vest šele ob pol 3. popoldne, ko je bil „Sl. Narod“ že dotiskan in so ga po ulicah že prodajali. Nočemo trditi, da ima predsedstvo naše vlade z našim „Slov. Narodom“ tako ozke zveze, da objavlja v „Narodu“ svoje naredbe preje, preden jih izdaja, da ima „Narod“ telefonsko zvezo s pisalno mizo čeželnega predsednika. Trdimo pa, da sede v uradih naše vlade tovariši, ki so zelo — indiskretni. Njih ambicija bi zaslužila boljšega, koristnejšega delokroga kot zalagati liste s prenegljenimi vestmi. Mi, ki poznamo

resnično svobodomiselnost našega idealnega demokrata dež. predsednika, nismo mogli verjeti, da bi se g. dr. Žerjav ponižal za rablja slovenske tiskovne svobode. Takoj smo slutili, da ima svoje prste vmes kaka temna reakcionarna intriga, ki zlorablja najvišjega varuha zakonov za malenkostne sekate. Veliki duhovi pa niso nikoli sekantni in iso malenkostni birokrati. Moderni svobodomislec širokega duševnega obzorja ne more posnemati Skublov, ki so plenili naše liste kot blazni in ustavljali naša glasila često iz golih kapric. In nismo se motili: „Naš Glas“ ni ustavljen, niti ni zaplenjen, nego izhaja dalje. Izpremeniti smo morali le podpis izdajateljstva; ta izprememba pa je le začasna, ker smo slej kot prej prepričani, da se „Savez“ v Zagrebu kmalu obnovi, da se dr. Benković i. dr. skoro kot povsem nedolžni osvobodje, in da izidejo naše organizacije po vsej Jugoslaviji iz današnje borbe le še močnejše in samo zavednejše. Potem bo „Naš Glas“ zopet oficijalno glasilo vseh Savezov javnih nameščencev SHS. Kakor je jugoslovansko javno uslužbenstvo zvesto patriotičen, požrtvovalen državnotvoren element, ki mu je salus Reipublicae najvišji, najsvetejši cilj, prav tako ostane naše glasilo zvesto svoji zadači: utrjevati temelje naši skupni domovini, grajati škodljivce interesov države SHS, šibati nesposobneže na odgovornih mestih ter se boriti za resnico, pravico in poštenje na vseh poljih javnega življenja. „Naš Glas“ je glasilo vseh organiziranih javnih nameščencev v Jugoslaviji, a med nami ni nikogar, ki bi ljubil višje sebe, kot domovino! Mi hočemo graditi, ne porirati, pomagati, svetovati, koristiti pa škodovati. Kdor pa nas črni, blati in zatira našo državljsko svobodo, tistemu velja naš neizprosni boj! Mi smo in hočemo ostati mozeg in hrbtenica države. Kdor pobija nas, pobija državo. Clara... ..

Opasni poslušni. — Savez javnih nameštenika u Hrvatskoj i Slavoniji je razpušten. Predsjednik dr. V. Benković, tajnik Mlinarić i članovi Stožir, Cindrić, Mihordin, Serbedžija i Sabliak internirani su u uzama kotarske oblasti u Zagrebu, koje su ustupljene policiji. U tom običnom zamazanom policijskom zatvoru s postrenim mjerama bilo je uskraćeno našim interniranim drugovima sve do 19. m. m. i najprimitivnije pravo, koje se ni najvećim zločincima ne uskraćuje, a to je — svježi zrak. To pravo traženo je zapisnički odmah slijedećeg jutra nakon vapšenja, pa im je tek 19. m. m. dozvoljen dnevni boravak na zraku od 2 sata. Do danas — 24. jan. — nijesu preslušani, niti predani redovitom sudu. K njima ne puštaju ni odvjetnike dra. Hinkovića i Potočnjaka, koji su preuzeli obranu. Veći se broj odvjetnika stavio našim drugovima na raspolaganje. Činovništvo čeka. U njihovim redovima vrije, ali se oni svladavaju, dok se čera nalazi sub judice. U isto vrijeme neki poluslužbeni listovi punom parom navaljuju na vodstvo činovničkog pokreta, ne ozirajući se na to, što se stvar nalazi sub judice, pa nas sile, da i mi istupimo iz rezerve i da se osvrtnemo na neke omaške. Činimo to zato, jer je napadnutim uapšenjima onemogućena svaka obrana.

Glavni napadači upereni su na predsjednika bivšeg SJN dra. V. Benkovića i sudb. vijećnika Stožira. Napadači su pisani za publiku, jer je činovničkom po-

kretu trebalo oteti simpatije te publike a svakako dobro maskirati glavni cilj udara — činovničku organizaciju. Udariše dakle na dva „pašanca“ dra. A. Horvata — dra. V. Benkovića i vijećnika Stožira. Po logici: pašanji mora da budu i istog političkog mišljenja — proglašiše ih frankovcima. Džilitnu se ne pogodi cilja! Dr. Benković je već četiri godine rastavljen od supruge, a sa A. Horvatom nema nikakova doticaja; vijećnik Stožir već deset godina živi u sporu sa drom. Horvatom, a da s njim ima kontakta tek u međusobnim parnicama. A to je notorno u Zagrebu. Dr. Benković se nije isticao u političkom životu. On se bavio glazbom. Na sveučilištu je u borbama oko Potpornog društva glasovao — i samo glasovao — za naprednjačke kandidate Petranovića i Krizmana, dok je kod saborskih izbora god. 1910. glasovao za Milana Kresića i protiv frankovca Hrustića, što se može izbornim zapisnikom dokazati. On je prezirom prelazio preko podvala, kojima ga je ocrnjivao iz artističkog rivalstva jedan član nama neprijateljskog naroda. Nijesu li one klevete i sada imale svoj upliv? Sudbeni vijećnik Stožir pokazao je svojim listom u 1. br. o. g. „Našeg Glasa“, kako stoji s njegovim frankovstvom. Tome ne treba komentara. Urednik se poluslužbenog lista srdio, što je za njegova odsustva počinjen u uredništvu takov lapsus! — Njihovom su „frankovštinom“ htje: da upute na dra. Ivicu Franka, dra. Sachsa, pa i veze s D' Annunziem. — Ostalo činovništvo morali su proglasiti zavedenim, jer sve ih proglasiti veleizdajnicima ipak ni oni nijesu mogli.

Poznajem dra. Viktora Benkovića. — Mećem ruku u vatra zanj! On ne može da počini takovo što! On nije mogao ni da odustane od principa poštenja i pravednosti, kad je u maju 1919. bio šefom stanarinskog ureda u Zagrebu, pa nije mogao mađarskom židom V-u. dati stan usprkos preporuka jednog ministra i podbana, jer je bilo naših valjanih i potrebnih ljudi, koji su po pet i šest mjeseca čekali na stan.

Zašto je dr. Benković samo kratko vrijeme bio šefom stanarinskog ureda? Nije bio dosta koncilijsan prema gore i brezobzirno je htio da načini red. O tome bi znao pričati bivši gradonačelnik i današnji povjerenik za socijalno skrb u Zagrebu. — I samo uredništvo uvidjelo je neodrživost svoje tvrdnje te uskoro ispravlja, da oni nijesu tvrdili vezu s D' Annunziem, tek su ustvrdili, da se oko 18. decembra nalazilo u Zagrebu 40 talijanskih špijuna. Ne bi li nam isti list znao reći, koliko se talijanskih špijuna nalazilo u Jugoslaviji za vrijeme dugotrajnog natezanja oko ministarske krize u Beogradu? Da li su i ministri i drž. vijeće bili u vezi s D' Annunziem? Ove se tvrdnje rasplinule! Trebalo je naći nove!

Obrazložba raspusta saveza je tipična, ona sjeća na ču arice, vezene košulje, trobojne vrpce i. dr. iz ere veleizdajničkog procesa u Zagrebu. Dolaze nova nagoviještenja: „ogrešenja o državu“, pa „teška ogrešenja o državu“. Mi čekamo! Postavljamo se na stanovište zakona, starih austrijskih zakona! Slobodštine, garantovane po srpskom ustavu, za nas su nedostižne! Ta kod nas se i zakon o neovisnosti sudaca gazli! Gospodo, žurite se, država je u opasnosti! Činovnicima treba otvoriti oči! U njima ima još patriotizma, mnogo vrjednog patriotizma. Pouzdajte se

unj! Treba da im odgrnete zastor, što skriva istinu. A ako ta istina bude kazivala, da je to tek osobni i staleški prigon? Što onda! Neodgovornost državnika za njihove čine u Hrvatskoj i Slavoniji pala je padom zloglasne Austro-Ugarske. Ne ćemo dopustiti ovakove precedense, koji bi nam mogli omraziti boravak u domovini, a nju ozloglasiti! Bit ćemo muževi!

„Prvi, koji niti jedne riječi ne razumije slovenski.“ Priobčujemo s pristavkom, da se nam zdi vsebina docela neverjetna: Slavno uredništvo! Pozivu našeg glasila od 15. t. mj. rado sam se već doznačnicom od 21. t. mj. odazvao, a pun sam uvjerenja odnosno osvjedočenja, da bi se i mnogi drugi I. N. iz Hrvatske odazvali, kada u glasilu ne bi bila pomiešana slovenština — samo za to, što većim djelom, a osobito onaj Hrvat, koji nije boravio u Sloveniji — ne razumije slovenskog govora. Istina je, a i lijepo je, da smo tri narodnosti sjedinjene, ali već lakše će jedan Slovenac razumjeti Hrvata, nego Hrvat, odnosno pravoslavni Slovenca, pa za to predlažem, da bi se, ako bi bilo moguće, „Naš Glas“ za Hrvatsku izdavao samo u hrvatskom tekstu, eventualno i ćirilicom, a radi toga mislim, da bi se time mogao bolji uspjeh polučiti glede sakupljenja predplatnika u većem broju. Ja sam prvi, koji niti jedne riječi ne razumijem slovenski, pa mi je zbilja teško, da ne znam što članak sadržuje, a pun sam znatiželjnosti, pa mi je to žao, a bilo bi možda vrlo nužno znati i prema tome nešto učiniti. Slavni naslov badava očekuje nužne korake od svojih predplatnika, pošto je to već tako, kako velim, da mnogi ne znamo, što Vi u slovenskom jeziku tražite od nas. Z. 23. I. 1920. Sa štovanjem D. E., kr. financ. priglednik u miru. — Da bi ta dopis ne bil zaokrožen s takšno resnostjo in ne bil opremljen s podpisom, bi domnevali, da si je „kr. fin. priglednik u miru“ dovolil ponesrečeno predpustno šalo. — Že v eni lanskijh številjk smo poudarjali, naj nas dovede naše glasilo med drugim tudi do popolnega medsebojnega spoznavanja narečij našega troimenskega naroda in na ta način pripomore do zblizanja vseh organiziranih jugoslovenskih javnih nameščencev. Tega načela, ki je sankcionirano s sklepom vseh pokrajinskih zvez javnih nameščencev, ne bomo nikdar izpreminjali in bomo vsako drugačno stremljenje smatrali za separatizem, ki hoče zanesti v naše vrste razkol in ubiti enodušnost. Kakor trdi dopisnik, je on prvi, ki mu je slovensko narečje španska vas. To nam je v tolažbo in zato samo želimo: Bog nas obvaruj za vse večne čase takšnih „Hrvatov“, ki tudi prof. Ilešiču — upajmo — ne imponirajo!

—a.

Zveza organizacij mestnih uslužbenecv v Ljubljani. Dne 18. dec. 1919 se je združilo petero društev mag. uslužbenecv, to so: Krožek mag. uradnikov, Društvo mag. oficijantov in pomožnih uradnikov, Društvo mag. uradnic, Društvo uslužbenecv mestne elektrarne, vodovoda, Društvo nižjih mestnih uslužbenecv. Vsa ta društva so si izvolila skupni odbor, v katerem sede delegati posameznih društev (odborov). Zveza ima namen varovati stanovske, kulturne in gospodarske interese včlanjenih organizacij, kakor tudi posameznikov in hoče kot posvetujoč faktor sodelovati pri ureditvi mestne uprave. Kot predsednik „Zveze“

izvoljen je bil mag. svetnik Govekar Fran, kot podpredsednica pa mag. oficijantka Bajt Marija.

Izredni občni zbor Društva javnih nameščencev v Ljubljani je vlada prepovedala, češ da bi društvo prekoračilo svoj delokrog, ako bi se bavilo z razpustom Saveza v Zagrebu. V 3. številki „Našega Glasa“ smo priobčili članek „Naše stališče“. V tem članku je društvo odbilo vsako zvezo z eventualnimi „subverzivnimi elementi“ med javnimi nameščenci na Hrvaškem in je naglašalo, da se smatrajo slovenski javni nameščenci kot zvesti, nesebični in delavni Jugoslovani za državnotvoren faktor ter da prosijo, naj se v zagrebško afero čim najhitreje posveti zlučjo pravice in objektivnosti, ker sicer morajo domnevati, da so aretiranci le žrtve političnih intrig ter mržnje proti našim organizacijam. Pravi in samo to je hotelo Društvo javnih nameščencev povedati svojim članom na izrednem občnem zboru. Zavrtniti vsako sumničenje glede zvestobe Jugoslaviji, odkloniti vsakršno zvezo z eventualno res protidržavnimi zakulisnimi mahinacijami ter proglasiti, da stojimo Slovenci strogo na stališču poštenosti in zakonov: to nam je vlada onemogočila. — Cui prodest? Državni misli? Jugoslovenskim demokratom? — In komu je ta prepoved škodila? Slovenskim javnim nameščencem gotovo ne. Pač pa imamo zdaj o državniški modrosti naših mladih oblastnikov še slabše mnenje kot smo ga imeli že preje. In le to moramo obžalovati. Ako se v svobodni Jugoslaviji pod vlado svobodomiselnih naprednjakov in demokratov po krivici podlo sumničeni, napolcevani in preganjani ne sme niti javno, niti na članskem občnem zboru braniti, ako se danes res ne sme več govoriti resnica, potem nam ne preostaja nič drugega kot reči: Takih „svobodomislecov“ nas čim preje odreši narodna volja! In mi bomo to voljo pošteno podpirali.

Da se poslovanje v upravi „Našega Glasa“ olajša in poenostavi, iščemo zapnikov, ki bi na deželi pobrali naročnino pri svojih tovariših in nam jo čimpreje preodkazali. V to svrhu naj si napravi vsak zaupnik nabiralno polo, ki jo je zajedno z zneskom poslati upravi lista. V nabiralni poli le treba predvsem čitljivo navesti ime in službeni značaj naročnika, natančni naslov in znesek. Stroški, ki jih imajo zaupniki pri tem poslu, naj se odbijejo od nakazane naročnine in označijo v nabiralni poli. Zajedno prosimo vse one tovariše, ki do danes niso vrnili v oktobru poslanih jim tiskanih nabiralnih pol, da to čim preje store. Treba je račune zaključiti. Dokler pa nimamo jasne slike o nabranem tiskovnem fondu, ne moremo nadaljevati s priobčenjem darovalcev. Zganite se in krepite „Naš Glas“!

S 5. številko „Našega Glasa“ smo ustavili pošiljanje lista vsem onim, ki naročnine za I. četrtletje v znesku 13 K niso obnovili. Toliko v ponovno vednost, da ne bo nepotrebnih zamer s pristavkom, da dobe vsi zamudniki, ki naročnino še naknadijo, vse letos do zdaj izišle številke. Smatramo za dolžnost vsakega javnega nameščenca, da postane naročnik „Našega Glasa“.

Narodni socijalisti v Ljubljani za javne in zasebne nameščence. V „Mest-

nem domu“ je 2. t. m. ob 11. dopoldne priredila Narodno-socijalna stranka javen shod z dnevnim redom: Položaj javnih in privatnih nameščencev. Shod je otvoril predsednik NSS železn. revident Ivan Deržič. Za predsednika pa je bil nato izvoljen prof. Peterlin. O položaju javnih in zasebnih nameščencev je zelo obširno poročal Ivan Deržič. Omenjal je vse borbe, ki so jih vodile organizacije javnih nameščencev za izboljšanje njih gmotnega stanja. Obširno se je bavil dalje z razpustom hrvatskega društva „Saveza javnih namještenika“ v Zagrebu. Z ostro kritiko je očrtal postopanje političnih oblasti v Zagrebu, ki so aretirale pet uradnikov-članov „Saveza“, a po štirih tednih sede še vedno v zaporu, ne da bi se jih zaslila. Polemizira proti vladnim objavam, da so aretiranci zasledovali protidržavne tendence in pozivlja zasebne nameščence, da se v lastnem interesu čim tesneje zvežejo z javnimi, ker socijalna in politična svoboda je vsem skupna težnja. (Viharno pritrjevanje.) Iz Zagreba odposlani delegat javnih nameščencev dr. Večerina odločno zanika kako protidržavno stremljenje aretiranih ter prosi slovenske tovariše za solidaren nastop proti vladi. Svoje zahteve hočejo doseči z legalnimi sredstvi. Njegova kratka izvajanja je shod sprejel z viharnim odobravanjem. Po kratkih govorih Vojske in Urbančiča, predsednika poštne organizacije, je shod sprejel enoglasno resolucijo, v kateri zbrani zborovalci: a) protestirajo proti razpustu „Saveza“; b) zahtevajo, da se zaslilašanje zaprtih voditeljev narodno-stanovskih organizacij takoj izvrši in se potem osumljenci predajo ali sodišču ali izpuste; c) zahtevajo od pokrajinske vlade, da javnemu nameščencu prizna iste pravice, kakor drugim državljanom in izjavljajo, da si javni nameščenci ne dajo kratiti svojih državljanskih pravic, d) v decembru uveljavljene draginjske doklade naj ostanejo v veljavi toliko časa, da se reši službena pragmatika.

„Samopomoč“ v Ljubljani. Od 3. t. m. nadalje se članom od št. 1 do 3000 (vsak dan po 300 številjk) prodajajo sledeča živila in potrebščine: mast kg K 44.—, sliovka liter K 52.—, rum liter K 48.—, fižol I. kg K 4.60, fižol II. kg K 4.30, fižol III. kg K 3.80, sol kg K 3.—, vžigalice (mali zavoj) K 4.80, vžigalice (veliki zavoj) K 48.—, cikorija kg K 7.80, cikorija četrt kg K 2.—, pol kg K 4.—, ječmen kg K 3.80, ješprenj kg K 6.80, kaša kg K 6.80, čaj kg K 130.—, fige kg K 25.—, sveče (1 komad) K 4.—, milo (četrt kilograma) K 9.—, jesih liter kron 3.90; podplati kg K 74.—. — Moka se bo prodajala zopet okoli 20. t. m.

Društvo učiteljstva na državnih obrtnih učiliščih v Sloveniji se je ustanovilo dne 15. novembra 1919 v Ljubljani. Društvo vabi s tem vse učitelje državnih obrtnih šol v Sloveniji, da pristopijo kot člani in vse slične organizacije naše kraljevine k vzajemnemu sodelovanju. Vsako sodelovanje pozdravlja društvo najtopleje že v naprej, predvsem ker deluje naše društvo na aktualnem vprašanju glede predloga za novo službeno pragmatiko obrtnošolskega učiteljstva. Vsi dopisi naj se blagovolijo vpošiljati na naslov „Društvo učiteljstva na drž. obrtnih učiliščih v Sloveniji“, Ljubljana, Obrtna šola.

Iz društva davčnih izterjevalcev. Ker mi še vedno prihajajo vprašanja od tovarišev radi zaprosenega povzicanja dnev-

nin pri izvrševanju vnanje službe, bodi tem potom sporočeno, da so se naše dnevne zvišale od 10 na 20 K in da se je nam obenem tudi priznalo povračilo železniške voznine za III. razred osebnega vlaka. (Ministrska naredba in odredba tukajšnje finančne delegacije z dne 9. decembra 1919, številka 9102/pr., ki je bila poslana vsem davčnim uradom v vednost). Ta naredba je stopila v veljavo 15. novembra 1919, in imajo vsi tovariši pravico do prejema tega povračila tudi za nazaj, ako so se jim po 15. novembru 1919 odmerile dnevne po stari naredbi. — V 4. številki „Našega Glasa“ naj se spredaj bere: službeno obleko namesto službeno leto!

Fran Rotec.

Na občnem zboru društva državnovarnostnih organov, policijskih uradnikov in pisarniških pomožnih sil za Slovenijo s sedežem v Ljubljani izvoljeni odbor se je sledeče sestavil: Predsednik revirni nadzornik Dobrošek Josip, podpredsednik Prešern Franc, nadstražnik;

tajnik Benedičič Janko, drž. detektiv; tajnika namestnik Mesarič Vinko, stražnik; blagajnik Stanič Franc, okolišni nadzornik; blagajnika namestnik Teger Ivan, nadstražnik. Odborniki: Gec Ivan, nadstražnik; Logar Vinko, okol. nadzornik; Korenc Anton, nadstražnik; Razboršek Blaž, stražnik; Vodopivec Ivan, stražnik; Batič Blaž, nadstražnik; Plevel Matija, nadstražnik; Škrk Stefan, stražnik;

Razboršek Ciril, stražnik; Gradšek Valentin, nadstražnik; Stante Miha, okol. nadzornik; Žbulec Rudolf, stražnik. Pregledovalci računov: Plevčan Vinko, stražnik; Krabica Josip, nadstražnik; Zabukovšek Anton, okol. nadzornik; Obreza Ivan, okol. nadzornik. Ustanovili so se sledeči odseki: a) pravni, b) aprovizacijski, c) za obleko in čevlje in d) odsek za člane izven sedeža.

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1.
15-3

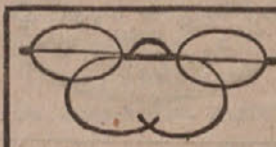
Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih

K V A R T

k a k o r

t a r o k,

marijaš, whist, primorka.

F. P. Zajec
Ljubljana,
Stari trg 9.

Bogata zaloga očal, ščipalcev, umetnih oči, daljnogledov, toplomerjev, barometrov itd. Trgovina z urami, zlatino, juveli in srebrnino.

Tovarniška zaloga gramofonov in plošč. Vsa popravila se izvršujejo strokovnjaško v lastni delavnici.

Električen obrat.

MODNA : T. EGER
TRGOVINA
v Ljubljani, Sv. Petra c. 2

Prporoča za gospode in ima vedno v zalogi najmodernejšo kravate, ovratnike, trde in mehke, žepne robce, srajce, naramnice, nogavice in rokavice. Za dame najmodernejša svila, gladka in v barvah za bluže, ovratniki zadnje novosti, nogavice in rokavice v vseh cenah in elikostih, pasovi, vlasnice, igle, brože, steznike itd. itd. 28-1

Parfume in kosmetične potrebščine vedno najfinelše v zalogi.
Članom društva javnih namoščencev proti izkazu legitimacije 10% popusta.

I. C. Kotar,
Ljubljana,
Wolfova ul. 3.

Drogerija // Fotomanufaktura

3-6

Papir, pisarniške potrebščine
razmnoževalne aparate, črnilo, šolske potrebščine i. t. d. i. t. d.
kupite najbolje pri tvrdki
Ivan Gajšek, prej. L. Bahovec
- - papirna trgovina - -
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2
poleg Prometne banke. 6-5

Prporoča so tvrdka 4-6
Jos. Petelinc
trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov.
Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

SPECIJALNA TRGOVINA
Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI
LUD. CERNE
LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA 3. 16-3

BARVA ■■■ KEMIČNO ■■■ ČISTI
vsakovrstno blago, obleko 18-3

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, zapestnice in srajce ■■

Tovarna JOS. REICH
Poljan. ki nasip 4. LJUBLJANA, Podružnica Šelenburgova ulica 3.
Podružnice: MARIBOR — NOVO MESTO.

VELIKA Na debelo! Na drobno!
:: : Solidne cene! : :: **BOGATA**

ZALOGA **LASTNI MODNI ATELJE.** **IZBIRA**
manufakturnega ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d. OBLEK lastnega izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA 8-5

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zacarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo. Brzjavaj: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60

A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Edina tvorniška zaloga pravih gramofonov in plošč 13-4 znamke „Angelj“.
Vsa popravila strokovno in ceno.

Vzajemno podp. društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom. ■■■

Posojila na osebni kredit: 6% — Posojila na hipoteke: 5 1/2% — Mesčna odplačila. Ranzingerska posojila na več let; mali vračevalni obroki. ■■
Pisarna: Kongresni trg 19. ■■
Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpolago. — Rezervni zaklad nad 500.000 K. — Hranilne vloge 3 1/2% ■■

17-3

Kolesa, motorji, avtomobili
ter vsakovrstna pnevmatika in
mehanična delavnica

Fran Florjančič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. 11-4

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax
Eksport & Import

Baterije žarnice vseh tipov
elektroelektrični predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana

„Balkan“ ⁶⁶ trgovska, spedijska
in komisijska d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. Spedicije vseh vrst.
Zacarinjenje. Selitve. Nabiralni vozi na
vse strani. Javno skladišče z lastnim
železniškim tirom. Reekspedicije itd. itd.

Brzjavni: „BALKANSPED“. Interurban telefon 366.

10 4

Vedno
najnovejše

Od
dobrega
najboljše

Specijalna
modna in športna trgovina
:: za gospode in dečke ::

J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica
Aljozij Fuchs — Šelenburgova ul. 6.
Kupujem staro zlato in srebro
po najvišjih cenah, priporočam veliko
zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljan-
tov itd. — Vsa popravila in nova dela
se izvršujejo v lastni delavnici točno
in solidno. — Kupujem staro zlato in
srebro, istotako briljante in diamante

20-3

Kavarna „Central“

19-3

se priporoča za mnogo-
brojen obisk. Pristna kava,
cena in solidna postrežba.

Stefan Miholič, kavarnar
Ljubljana - - Sv. Petra nasip

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura

22-3 Parfumerija

B. Čvančara

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.